

Prehospitális resuscitatív thoracotomia

Kiadás dátuma	2025.01.06.	Jóváhagyta	Dr. Gebei Róbert orvos igazgató
Érvényes	visszavonásig	Vonatkozik	Kivonuló eü. személyzet

Célok

- Leírni a helyszíni thoracotomia indikációit.
- Leírni a beavatkozás folyamatát.

Háttér

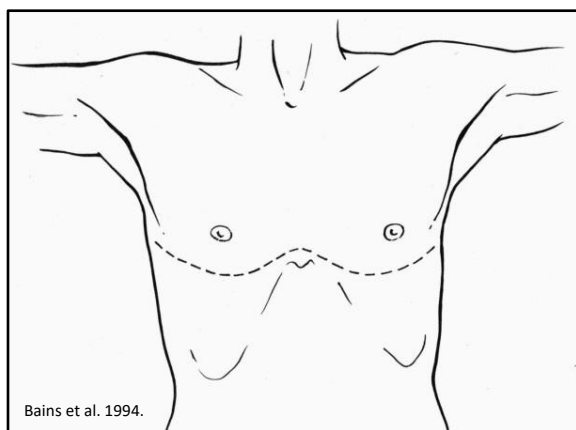
- Penetráló trauma miatt keringésleállásban lévő sérült CPR melletti kórházba szállítása értelmetlen, mivel a nem telődő, üres szív kompressziója teljességgel inefektív a hypovolaemia (kivérzés) és obstrukció (tamponád, tPTX) megszüntetése nélkül.
- A túlélés egyetlen esélye a traumás CPR során gyorsan korrigálni az esetleges reverzibilis okokat. Penetráló szívű trauma esetén ez kiegészülhet a resuscitatív thoracotomiával.
- A thoracotomia azon sérülteket célozza, akiknél a keringésmegállást a szívsérülésből eredő pericardialis tamponád okozta. Nem célja az egyéb sérülésből kivérzett sérültek kezelése.
- Pericardiocentesis alkalmatlan a pericardium zsákban hamar megalvadó vér lebocsátásra, ez csak a pericardium zsák sebészi megnyitásától és kiürítésétől várható.

Indikáció

- Olyan, a mellkast vagy a has felső régióját érintő penetráló trauma, mely potenciálisan pericardialis tamponáddal járhat és az alábbiak közül valamelyik:
  - HEMS team jelenlétében kialakuló terminális low-flow, agonálissá váló légzés / ETI mellett drasztikusan csökkenő ETCO₂
  - Nem tapintható centrális pulzus, de az alábbiak valamelyike észlelhető: szív elektromos aktivitás, gasp, mozgás. Időt ez esetben nem vizsgálunk.
  - Életjelet nem mutató sérült, nincs centralis pulzus, arrest 10 percen belüli. Fontos az arrest idő becslése.
- Alternatív, ritka indikációt jelent gondos mérlegelést követően a szívműtét utáni beteg képkalkotóval (akár helyszíni) igazolt haemopericardiuma következményes tamponáddal, mely lassú progressziójú, tehát nem masszív vérzés következménye és a pericardiocentesis sikertelen, vagy nem kivitelezhető és a keringésmegállás a HEMS személyzet jelenlétében következik be.
- Mindkét indikációra igaz, hogy a beavatkozást az indikáció felállítása után azonnal (azonnali leszállással) el kell végezni, függetlenül a fogadó intézmény távolságától.

A beavatkozás folyamata

- Potenciális thoracotomiához vonulva fedélzeti egyeztetés és közös mentális kép alkotása.
- A sérülés gyors azonosítása és az életjelek vizsgálata, valamint keringésmegállás esetén az arrest idejének felmérése szükséges.
- Ezt követően 15 másodpercen belül döntéshozatal a beavatkozásról.
- Amennyiben a fenti (traumás) indikációk mellett a beavatkozás elvégzése indikált, UH megerősítésnek szerepe nincs.
- Traumás reanimáció megkezdése a resuscitív thoracotomiával párhuzamosan, lehetőség szerint a feladatok delegálásával:
  - Intubáció, IPPV 100% oxigénnel, mely delegálandó, sikertelenség esetén LMA vagy BVM.
  - Masszív folyadékpótlás több vénán át (delegálandó a pericardium kiürítéséig).
- Kétoldali thoracostomia, ügyelve az azonos magasságra (kötelezően az orvos végzi mindkét oldalt, ha nem történt korábban).
- Párhuzamosan felszerelés előkészítése.
- Fentiek ellenére fennálló arrest esetén a thoracotomiát azonnal meg kell kezdeni.
- Két thoracostomiás seb összekötése két ívelt (fecskeszárny alakú) metszéssel a bordaívек mentén. A bőrrel együtt minden réteg kerüljön egyidejű átvágására a mellkasfalig.

- Thoracostomiás nyílásokból indulva bordaközi izmok átvágása trauma ollóval. Lehetőleg követni kell az alsó borda felső szélét, minimalizálva az intercostalis érsérülés esélyét.
- Szegycsont átvágása ollóval.
- Mellkas felnyitása és megtartása kézzel (delegálás). A thoracostomiáktól hátrafelé minden esetben meg kell hosszabbítani a vágást a hátsó hónaljvonalig.
- Tamponád jele a feszes, gyakran livid pericardium, de ennek hiányában is meg kell nyitni a szív alapos vizsgálatához.
- Pericardium megemelése Peannal, majd a szív elülső falának megfelelően kisebb lyuk ejtése, és ezt behatolási kapuként használva a pericardium hosszanti felvágása ollóval.
- Pericardialis véralvadék eltávolítása kézzel.

Fotó: EAAA, Dr. Hetzman T. László

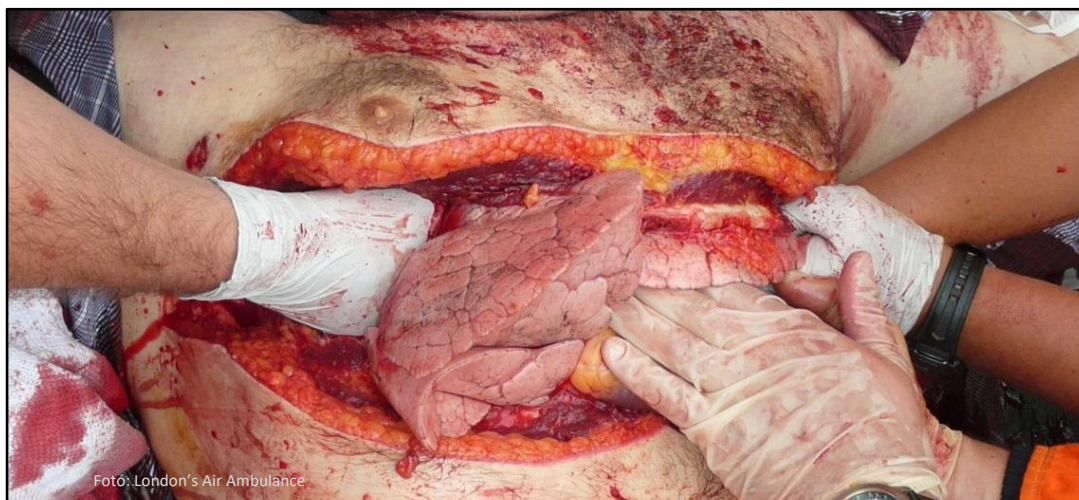
Fotó: Magyar Légimentő Nonprofit Kft., Lukács András

- Szív első és hátsó felszínének átvizsgálása, sérülések keresése.
- Észlelt sérülés(ek) ellátása, függetlenül attól, hogy a szív áll, dobog vagy fibrillál.
  - Kisebb (< 1 cm) seb ellátás nélkül hagyható, ha kismértékű a nyíláson keresztüli vérzés.
  - Vérző és/vagy nagyobb seb suturával 2-0-ás nem felszívódó fonállal vagy bőrkapocsrakóval zárandó.
  - Átmeneti megoldásként ujjal befogás is szóba jön, kerülve a seb feltágítását.
  - Coronaria distalis részénél lévő sebnél az artéria feláldozható (leköthető), egyéb esetben az eret meg kell próbálni megkímélni (matracöltés vagy ujjal befogás).
  - Megfontolható Foley-katéter bevezetése a szívüregbe a seben keresztül. Kissé feltöltött, finoman visszahúzott ballonnal és katéter lefogással (Pean) érhető el a vérzéskontroll.

Fotó: EAAA, Dr. Hetzman T. László

- Szabad szemmel látható kamrafibrilláció esetén a mellkas visszaengedése, majd normál módon defibrilláció végzendő, ügyelve a biztonságra.
- Szívmasszázs megkezdése előtt a leszálló **aorta kompressziója** a gerincoszlophoz való nyomással szükséges, ideálisan a bal mellkasfél felől segítő által.
- Szívmasszázs lapos tenyérrel, krokodilszáj-szerűen (60/perc), a szív kiemelése nélkül.

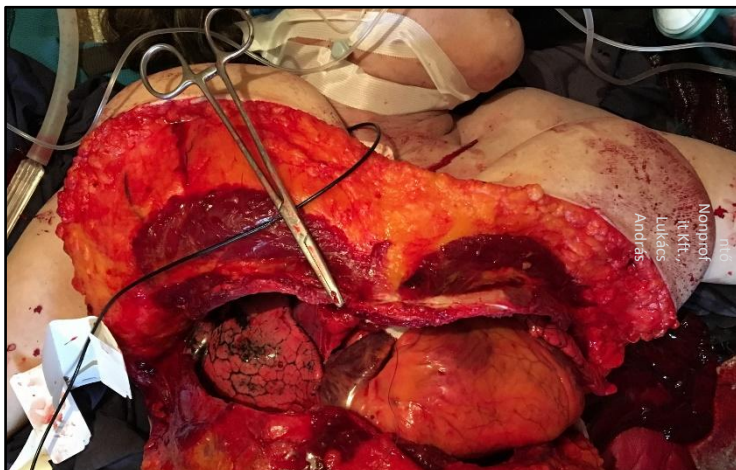
- Folyadékfeltöltés és szívmasszázs folytatása. Ideális esetben a lapos szív feltelődik.
- Intracardiális adrenalin megfontolható, ha a szív telődik, de izomaktivitás nem észlelhető.
- Erősen vérző tüdő esetén direkt nyomás, vérzéscsillapító kötszer, tüdővarrat segíthet.
  - További vérzés és kompetencia/gyakorlat esetén a hilus lefogása vagy a tüdő torquatiós manővere megpróbálható.
- 10 percen túl perzisztáló arrest, alacsony etCO₂ és asystolia esetén az ellátás terminálható.
- Részletes dokumentáció kötelező.

Feladatmegosztás a teamben thoracotomia során

- Az ellátás extrém időkritikus és a következő ellátási lépések gyors, párhuzamos elvégzését igényli, ha korábban nem történtek meg:
  - Lélegeztetés lehetőleg emelt szintű légútbiztosítással
  - Perifériás nagylumenű vénabiztosítás masszív volumenpótláshoz, mely nem előfeltétele a thoracotomiának. Ennek hiányában is azonnal meg kell kezdeni.
  - Maga a thoracotomia beavatkozás, közben delegált feladatokkal: mellkasfél nyitvatartás, leszálló aorta kompresszió
- Célok: a pericardium mielőbbi kiürítése, szívsérülés(ek) ellátása, ROSC, induló esetleges vérzések ellátása és a gyors transzport trauma centrumba.
- Ezen célok gyors elérését és a sebészi jellegű beavatkozás hatékonyságát és biztonságosságát az szolgálja, ha a thoracotomiát egyedül az orvos végzi, miközben a paramedikus a fenti további párhuzamos lépések szervezésével, kompetencia birtokában elvégzésével foglalkozik.

Postresuscitációs ellátás

- Arteria mammaria ereiből induló vérzés lefogása.
- A cél szisztolés vérnyomás 60 Hgmm.
- A legjobb monitorozást az etCO₂ trend és a direkt vizualizáció adja.

- Spontán légzőmozgás lehetséges, relaxálás, óvatos analgosedatio szóba jön.
- Tiszta penetráló szívsérülés esetén a vérvesztés nem jelentős, amennyiben mégis nagyvolumenű vérzést észleltünk, vagy társsérülések is azonosíthatók, abban az esetben a post ROSC fázisban krisztalloid töltéssel párhuzamosan a vvt. transfúziót is fontoljuk meg, valamint végezzünk emeltszintű alvadásmenedzsmenetet. (lásd *Prehospitális transfúzió és emeltszintű alvadásmenedzsmenet SOP*)
- Szállítás a legközelebbi mellkas-szívsebészeti ellátást nyújtó traumacentrumba, vér és műtő igény jelzéssel.
- Szállítás alatt 1g tranexámsav iv. beadása.

Irodalomjegyzék

1. Bains MS, Ginsberg RJ, Jones WG, et al. The clamshell incision: An improved approach to bilateral pulmonary and mediastinal tumor. *Ann Thorac Surg.* 1994;58:30-3.
2. Wise D, Davies G, Coats T, et al. Emergency thoracotomy: "how to do it". *Emerg Med J.* 2005;22:22-4.
3. Lockey DJ, Davies G. Pre-hospital thoracotomy: a radical resuscitation intervention come of age? *Resuscitation.* 2007;75:394-5.
4. Davies GE, Lockey DJ. Thirteen survivors of prehospital thoracotomy for penetrating trauma: a prehospital physician-performed resuscitation procedure that can yield good results. *J Trauma.* 2011;70:E75-8.
5. Sherren PB, Reid C, Habig C, et al. Algorithm for the resuscitation of traumatic cardiac arrest patients in a physician-staffed helicopter emergency medical service. *Crit Care.* 2013;17:308.
6. Fairfax LM, Hsee L, Civil ID. Resuscitative Thoracotomy in Penetrating Trauma. *World J Surg.* 2015;39:1343-51.
7. Truhlar A, Deakin CD, Soar J, et al. European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2015: Section 4. Cardiac arrest in special circumstances. *Resuscitation.* 2015;95:148-201.

8. Resuscitative Thoracotomy. London's Air Ambulance. Pre-hospital Care Standard Operating Procedure 2016 Jun.
9. Lott C, Truhlat A, Alfonzo A, et al. European Resuscitation Council Guidelines for Cardiac arrest in special circumstances 2020. Draft. 21/10/20. Available from: https://cprguidelines.eu/sites/573c777f5e61585a053d7ba5/content_entry5f8e9d3b4c848637d1e4d1a5/5f9023494c848608eee4d215/files/Draft_Special_circumstances_for_Public_Comment_21Oct20.pdf?
10. Narvestad JK, Meskinfamfard M, Søreide K. Emergency resuscitative thoracotomy performed in European civilian trauma patients with blunt or penetrating injuries: a systematic review. Eur J Trauma Emerg Surg. 2016;42:677-85.
11. Pust GD, Namias N. Resuscitative thoracotomy. Int J Surg. 2016;33:202-8.
12. Fitch JL, Dieffenbaugher S, McNutt M, et al. Are We Out of the Woods Yet? The
13. Aftermath of Resuscitative Thoracotomy. J Surg Res. 2020;245:593-9.

Verzió 4	JELLEN DOKUMENTUM (2025.01.06.)
Cím	Prehospitális resuscitativ thoracotomia
Szerzők	Légimentő Orvosszakmai Munkacsoport Dr. Hetzman T. László, Dr. Haness János, Dr. Dubóczki Zsolt, Dr. Gorove László, Dr. Temesvári Péter, Dr. Erőss Attila, Dr. Radnai Márton
Változások	• Traumás indikációs kör részletezése • Párhuzamos feladatok, prioritások pontosítása • Aorta kompresszió hangsúlyozása • Transzfúzió megfontolása
Verzió 3	JELLEN DOKUMENTUM (2020.12.01.)
Cím	Prehospitális resuscitativ thoracotomia
Szerzők	Dr. Hetzman T. László, Dr. Haness János, Dr. Dubóczki Zsolt, Dr. Gorove László, Dr. Temesvári Péter, Dr. Erőss Attila, Dr. Radnai Márton
Változások	• Új indikációs kör: postoperatív haemopericardium, tamponád és keringésleállás transzport során
Verzió 2	JELLEN DOKUMENTUM (2019.10.01.)
Cím	Prehospitális resuscitativ thoracotomia
Szerzők	Dr. Hetzman T. László, Dr. Haness János, Dr. Dubóczki Zsolt, Dr. Gorove László, Dr. Temesvári Péter, Dr. Erőss Attila, Dr. Radnai Márton
Változások	• Oktatási anyagból SOP • Új formátum, revíziós történet • Újra fogalmazott, rövidített szöveg • Indikáció között a penetráló trauma régiójának pontosítása (mellkas és felső hasi régiót hátulról érintő trauma említése) • Kivonulás közbeni közös mentális kép alkotásának hangsúlyozása • Mellkas fertőtlenítése helyett, fertőtlenítővel lelocsolás. Előbbi irreális és időhúzó a helyszínen. • Bőrcapocsrakó említése • Durva és apróhullámú fibrilláció (mint EKG eltérés) közötti differenciálás mellőzése, látható VF-re összpontosítva • Eszközpark felsorolás törölve • Kulcspont-gyakori hibaforrás táblázat törölve

Verzió 1	OKTATÁI ANYAG (2014.04.22.)
Cím	Prehospitális resuscitatív thoracotomia
Szerzők	Dr. Hetzman T. László, Dr. Haness János, Dr. Dubóczki Zsolt, Dr. Gorove László, Dr. Temesvári Péter